

Вывод

Решение задач, связанных с европейской интеграцией Украины, утверждение инновационного пути развития экономики, может осуществляться путем обеспечения конкурентоспособности отечественных предприятий как основного звена экономической системы и разработки методических подходов к оценке и управлению конкурентоспособностью предприятий промышленных отраслей.

Список литературы: 1. Денисова А.Л., Уляхин Т.М. Управление конкурентоспособностью промышленного предприятия: аспекты качества / Под науч. Ред д-ра экон. Наук, проф. А.Л. Денисовой. Тамбов: Изд-во Тамб. Гос. Техн. Ун-та, 2006. 120 с. 2. Конкурентная стратегия: Методика анализа отраслей и конкурентов/ Майкл Е. Портер; Пер. с англ. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2005. – 454с. 3. Хруцкий, В.Е. Современный маркетинг: настольная книга по исследованию рынка / В.Е. Хруцкий, И.В. Корнева. М. : Финансы и статистика, 2002. 4. http://big.spb.ru/publications/swot_analise 5. <http://www.class.ru/digest/marketing> 6. Praveen Gubta, Beyond PDCA - A New Process Management Model // Quality Progress, июль 2006.

Подано до редакції 20.05.2009

УДК 330.522.2

М.М. МАСТЕРНА, магістр, НТУ «ХП»;
Р.Ф. СМОЛОВИК, к.е.н., проф., НТУ «ХП»

ПРОБЛЕМИ ЩОДО ЗАХОДІВ, СПРЯМОВАНИХ НА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ В СУЧАСНИХ УМОВАХ КРИЗОВОЇ СИТУАЦІЇ

В роботі розглядаються основні напрямки покращення використання основних засобів підприємства, пропонуються деякі організаційно-технічні заходи та їх вплив на ефективність використання основних засобів.

Basic directions of improvement of the use of the fixed assets of enterprise are in-process examined; some are offered organizational-technical measures and their influence on efficiency of the use of the fixed assets.

Ключові слова: основні фонди, знос, ефективність, резерви, коефіцієнт використання устаткування, середній відсоток виконання норм.

Вступ

У сучасних умовах підприємства не мають достатньо коштів, що направляються до фонду розвитку підприємства для придбання прогресивного устаткування, що забезпечує конкурентоспроможність продукції і підприємства в цілому.

Постановка задачі

Якщо врахувати, що в системі господарської діяльності України основні фонди є національним багатством країни, то виникає необхідність пошуку тих

резервів усередині підприємства, які сприяли б раціональнішому використанню основних засобів і підвищенню фінансової стійкості підприємства в умовах кризової ситуації.

Методологія

Відповідно до статистичних даних [1], основні фонди в Україні складають 2 038 135 млн. грн. Динаміка росту основних засобів 2000-2007 рр., яка дозволяє зробити висновки, що найбільший ріст спостерігався у 2007 р. і склав 14%, а найнижчі темпи росту - у 2002 р., які дорівнювали 11% (табл.1, рис.1).

Таблиця 1 - Динаміка росту основних засобів

Рік	Основні засоби, млн. грн.	Абсолютне відхилення, млн. грн.	Відносне відхилення, %	Темп приросту, %
2000	828 822	-	-	-
2002	964 814	+135 992	1,16	+0,11
2003	1 026 163	+61 349	1,06	+0,25
2004	1 141 069	+114 906	1,11	+0,14
2005	1 276 201	+135 132	1,12	+0,20
2006	1 568 890	+292 689	1,23	+0,06
2007	2 038 135	+469 245	1,30	+0,14

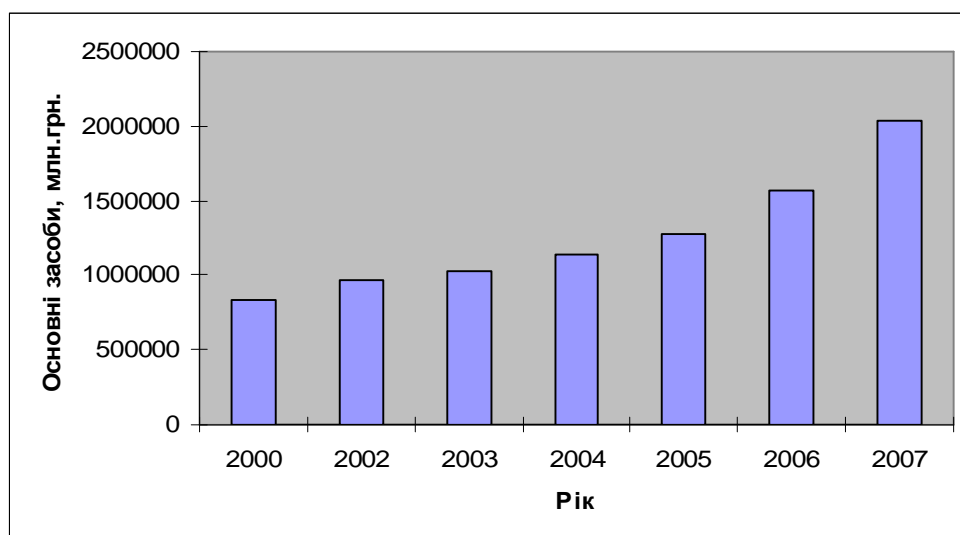

Рисунок 1 – Динаміка росту основних засобів

Проте, необхідно зазначити, що протягом останніх років на більшості підприємств України спостерігається низький рівень ефективності використання основних засобів [1]. Динаміка росту ступеня зносу основних засобів свідчить про погіршення їх технічного стану. Так, за даними Державного комітету статистики України, у 2007 році у порівнянні з 2006

ступінь зносу основних засобів зростає на 2,14 % і склала 52,6 %, тоді як у 2000 році вона становила 43,7 % (табл. 2, рис. 2).

Таблиця 2 - Ступінь зносу основних засобів по Україні

Рік	Ступінь зносу основних засобів, %	Абсолютне відхилення, %	Відносне відхилення, %	Темп приросту, %
2000	43,7	-	-	-
2002	47,2	+3,5	1,08	+0,08
2003	48,0	+0,8	1,02	+0,02
2004	49,3	+1,3	1,03	0,03
2005	49,0	-0,3	0,99	-0,01
2006	51,5	+2,5	1,05	+0,05
2007	52,6	+1,1	1,02	+0,02

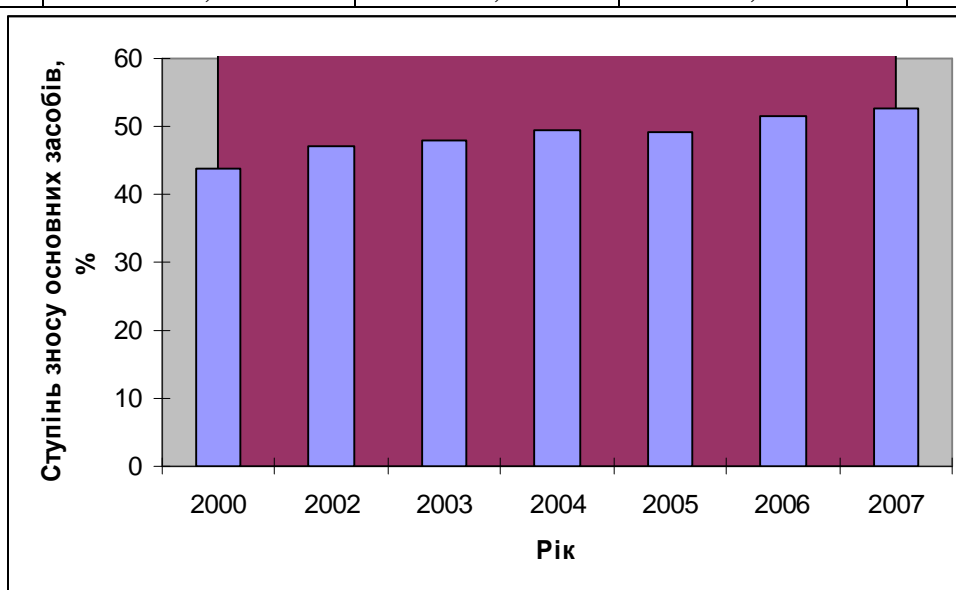

Рисунок 2 – Ступінь зносу основних засобів по Україні

Відповідно до статистичних даних Росії [2], можна також зробити висновок про динаміку збільшення ступеня зносу основних засобів на російських підприємствах. Так, у 2007 році у порівнянні з 2006, ступінь зносу збільшилась на 1,98 % і склала 46,3 %, тоді як у 2000 році вона становила 39,4 %.

Крім того, необхідно зазначити, що в основний капітал українських підприємств у 2008 році було вкладено 233 081 млн. грн. інвестицій, що на 23,66% більше ніж у 2007 році. Необхідно враховувати, що витрати на будівельні і монтажні роботи усіх видів, включаючи монтаж обладнання; придбання машин, обладнання, виробничого інструменту і господарчого інвентарю; інші капітальні роботи та витрати, які належать до інвестицій в основний капітал.

Проте, як відомо, покращення використання основних виробничих фондів дозволяє без додаткових інвестицій збільшити випуск продукції, робіт, послуг та

покращити техніко-економічні показники виробництва. Саме тому дослідження шляхів підвищення ефективності використання основних фондів на підприємствах України є актуальним.

Результати дослідження

На наш погляд, основними напрямками, які сприяють підвищенню ефективності використання основних засобів підприємства, можуть бути наступні:

підвищення ефективності використання капітальних вкладень і основних фондів;
скорочення цілоденних та змінних простоїв;

застосування оптимального графіка роботи підприємства і проведення заходів соціального напрямку;

проведення заходів, що підвищують питому вагу основних виробничих операцій у затратах робочого часу.

Розглянемо деякі із вищезазначених напрямків та їх вплив на підвищення ефективності результатів господарської діяльності.

Так, наприклад, на наш погляд, поліпшення використання діючих основних фондів і виробничих потужностей підприємств, може бути досягнуте завдяки:

- підвищенню інтенсивності використання виробничих потужностей і основних фондів;

- підвищенню екстенсивності їх навантаження; більш інтенсивне використання виробничих потужностей і основних фондів досягається насамперед за рахунок технічного вдосконалювання останніх.

Скорочення цілоденних та змінних простоїв може бути досягнуте шляхом введення прогресивних організаційних і технологічних заходів. Тобто, поліпшення догляду за основними фондами, дотримання передбаченої технології виробництва, удосконалювання організації виробництва і праці, що сприяє правильній експлуатації устаткування, недопущенню простоїв і аварій, здійсненню своєчасного і якісного ремонту, що скорочує простой устаткування в ремонті і збільшує міжремонтний період.

Підвищення коефіцієнта змінності може бути досягнуте застосуванням оптимального графіка роботи підприємства, включаючи ефективний план проведення ремонтних та налагоджувальних робіт.

Важливими чинниками, які впливають на збільшення випуску продукції, є: склад, кількість, міра використання наявного устаткування, культурно - технологічний рівень кадрів, використання передових методів організації виробництва, склад вживаних матеріалів та інші.

Вплив деяких чинників на зростання продуктивності праці визначається прямим розрахунком [3]. Так, наприклад, якщо фактичний коефіцієнт використання

устаткування (Квик) складає 0,77, а виходячи з аналізу роботи і проєктованих впровадженню організаційних і технічних заходів він може бути підвищений до 0,86, то за цей рахунок випуск продукції (Впр) може підвищитися на 11,69%:

$$\left(\frac{0,86}{0,77} - 1\right) \times 100 = 11,69\%$$

Дані розрахунку аналогічним чином представлені в таблиці 3.

Таблиця 3 - Збільшення випуску продукції за рахунок підвищення коефіцієнта використання устаткування

К _{вик}	0,77	0,78	0,79	0,80	0,81	0,82	0,83	0,84	0,85
В _{пр} , %	11,69	10,26	8,86	7,50	6,17	4,88	3,61	2,38	1,18

Аналогічно можна підрахувати вплив підвищення середнього відсотка виконання норм вироблення робочими (К_{ср.в}) на зростання обсягу виробництва. Якщо при середньому виконанні норм вироблення робочими на 125 % підприємство випустило 100% продукції досягнувши середнього виконання норм в плановому періоді 140%, випуск продукції зросте на 16,67 %:

$$\left(\frac{140}{120} - 1\right) \times 100 = 16,67\%$$

Дані розрахунку представлені у таблиці 4.

Таблиця 4 - Збільшення випуску продукції за рахунок підвищення середнього відсотка виконання норм вироблення робочими

К _{ср.в}	120	123	126	129	132	135	138
В _{пр} , %	16,67	13,82	11,11	8,53	6,06	3,70	1,45

Висновок

Отже, на наш погляд, важливими чинниками, які сприяють підвищенню ефективності використання основних засобів підприємства є: підвищення ефективності використання капітальних вкладень і основних фондів, скорочення цілоденних та змінних простоїв, впровадження заходів науково-технічного прогресу, підвищення кваліфікації робочого персоналу, економічне стимулювання основних і допоміжних робітників, що передбачає залежність заробітної плати від випуску і якості виробленої продукції, поліпшення умов праці і відпочинку, оздоровчі заходи, які позитивно впливають на фізичний і духовний стан робітника.

Список літератури: 1. Регіони України: стат. зб. / Держ. ком. статистики України / за ред. О. Г. Осауленко. Ч.1.-К: 2008 – 367с. 2. Сайт Федеральної служби державної статистики Росії - <http://www.gks.ru> 3. Клушин В.И. Краткий справочник по экономическому анализу деятельности предприятия.-М.: «Альфа», 2006-126с.

Подано до редакції 20.05.2009